

ROK

RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Dagens program

- 9:00 - 10:00** Ankomst, registrering og kaffe
- 10:00 - 11:20** Velkomst ved V. Projektleder Henrik Neve, rektor ved Skive Handelsgymnasium.
Oplæg med resultater fra ROK-projektet, v. forskerteamet: Lea Lund og Mette A. K. Boie, AU.
- 11:30 - 12:30** Oplæg om det interpersonelle klasserum, v. dr. Tim Maindhard, Utrecht Universitet.
- 12:30 - 13:30** Frokost
- 13:30 - 14:30** Workshops med praktiske erfaringer og inspiration fra projektet v. ROK-lærerne Skive (HHX) og Randers (STX).
- 14:30 - 15:00** Kaffepause
- 15:00 - 15:45** Oplæg om spørgeskemaet QTI som forskningsplatform til brug i praksis, v. forskerteamet: Rolf L. Lund og Lea Lund
- 15:45 - 15:55** Afrunding på dagen, v. Lea Lund.
- 15:55 - 16:00** Og hvad så? V. Projektleder Henrik Neve, rektor ved Skive Handelsgymnasium.



CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET



HANDELSGYMNASIET
SKIVE



Randers Statsskole

midt
regionmidtjylland

ERFARINGER FRA ROK

RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Forskningsleder
Lea Lund



CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

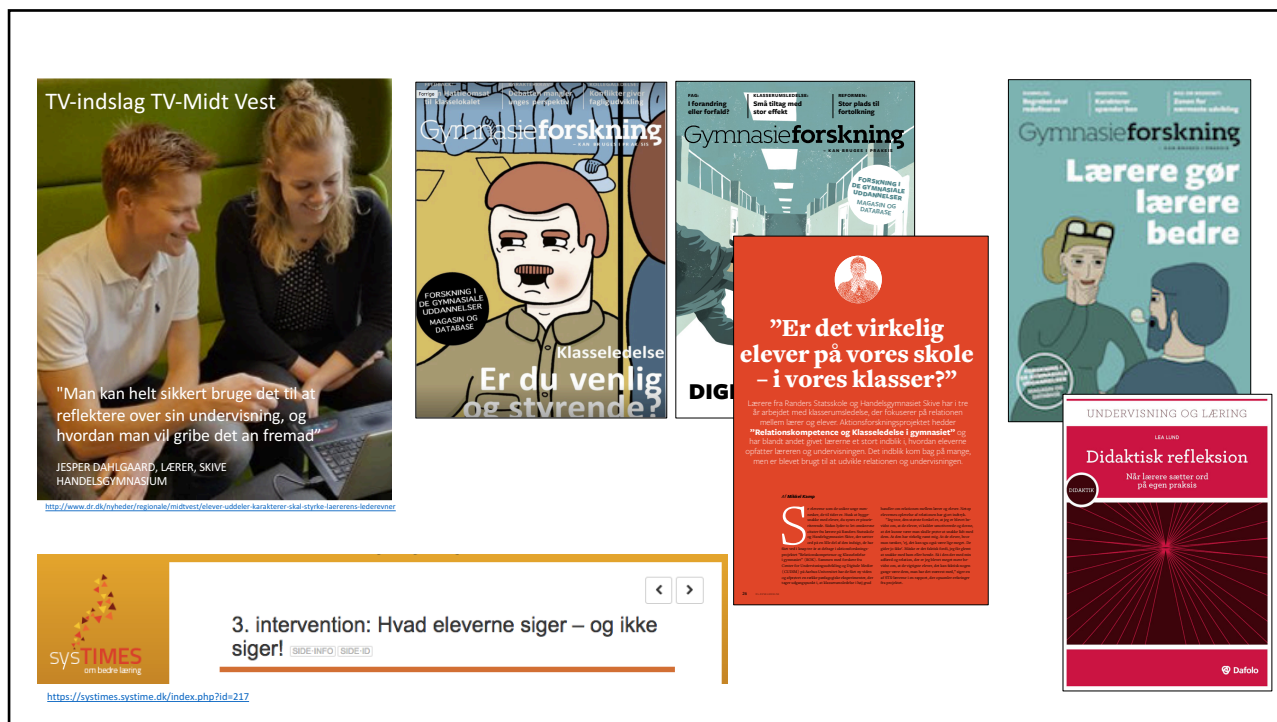


HANDELSGYMNASIET
SKIVE



Randers Statsskole

midt
regionmidtjylland



Afrapportering

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG KLASSELEDELSE I GYMNASIET

LÆRERERFARINGER OG GODE RÅD
SEPTEMBER 2017

Relationskompetence og Klasseledelse i gymnasiet - et aktionsforskningsprojekt
LEA LUND OG HETTE BOE

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG KLASSELEDELSE I GYMNASIET

BAGGRUNDSRAPPORT
SEPTEMBER 2017

Relationskompetence og Klasseledelse i gymnasiet - et aktionsforskningsprojekt
LEA LUND OG HETTE BOE

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG KLASSELEDELSE I GYMNASIET

ERFARINGSOPSAMLINGSRAPPORT
SEPTEMBER 2017

Relationskompetence og Klasseledelse i gymnasiet - et aktionsforskningsprojekt
LEA LUND OG HETTE BOE

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG KLASSELEDELSE I GYMNASIET

MIDTVEJSRAPPORT
SEPTEMBER 2017

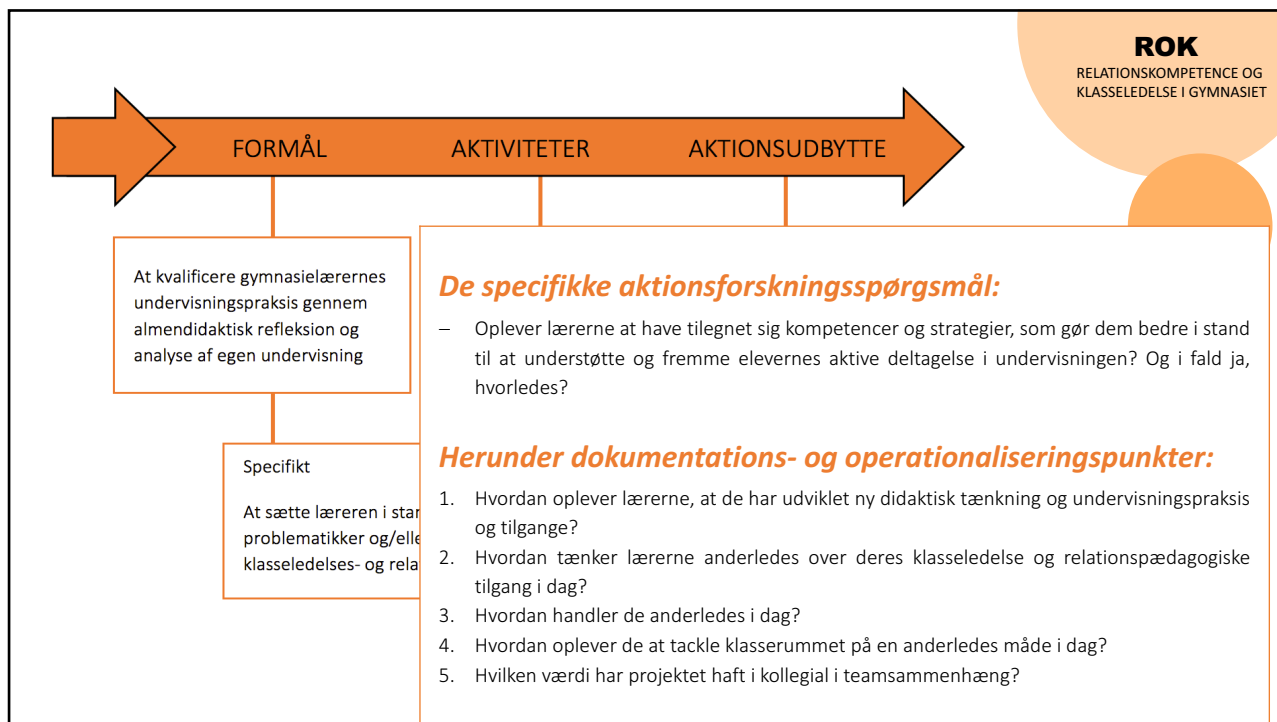
Udvikling, test og validering af QTI-spørgsmål i en dansk gymnasiekontekst
LEA LUND OG HETTE BOE

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG KLASSELEDELSE I GYMNASIET

SLUTRAPPORT
SEPTEMBER 2017

Udvikling, test og validering af QTI-spørgsmål i en dansk gymnasiekontekst
LEA LUND OG HETTE BOE

Spændende cafe-workshop
I eftermiddag hvor lærerne og lederne deler ud af deres erfaringer og man kan tale sammen og stille spørgsmål



Motivationspointer

Et ønske om at styrke egen professionelle udvikling pædagogisk set.

Og dette udtrykker lærerne, at de ønsker skal ske på følgende måde:

- dels via den kollegiale samarbejdsproces.
- dels ved at få gode ideer og nye værktøjer.
- dels ved at skabe et godt læringsmiljø.
dvs. at øge opmærksomheden på, hvordan man kan skabe et godt læringsrum gennem investering i relationen til eleverne udmøntet i en nytænkt klasseledelsesstil.



Eksempel fra

Motivationsbreve

Fx skriver en HHX-lærer således:

"... [selvom jeg oplever at undervisningen oftest glider godt, så] støder jeg ofte på, at eleverne ikke gider lave opgaver – og såfremt de skal læse mere end tre linjer, så giver de op og lader helt være med at løse opgaven. Hvordan sikrer jeg dem den bedste læring uden der går 'Anders And' i den med diverse lege hele tiden? Hvordan sætter jeg rammen skarpt nok op – uden dog det bliver autoritært, som ikke skaber motivation for eleven" (L16).



CENTER FOR UNDERVISNINGSDUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET



HANDELSGYMNASIET
SKIVE



Randers Statsskole



midt
regionmidtjylland

Eksempel fra

Motivationsbreve

Fx skrive en STX-lærer således:

"... jeg har ikke oplevet tiden før computere og mobiltelefoner i timerne. Jeg synes ofte, at det kan være et stort problem, at eleverne gemmer sig bag computeren og laver andre ting, end de skal. Jeg synes dog selv, at jeg er blevet bedre til at tage styringen, men det er stadig en daglig kamp at få eleverne til at fokusere på det, de skal. Jeg håber, at projektet kan give mig nogle værktøjer til, at jeg undgår det ovenstående" (L06)



CENTER FOR UNDERVISNINGSDUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET



HANDELSGYMNASIET
SKIVE



Randers Statsskole



midt
regionmidtjylland

Projektets samlede datasæt

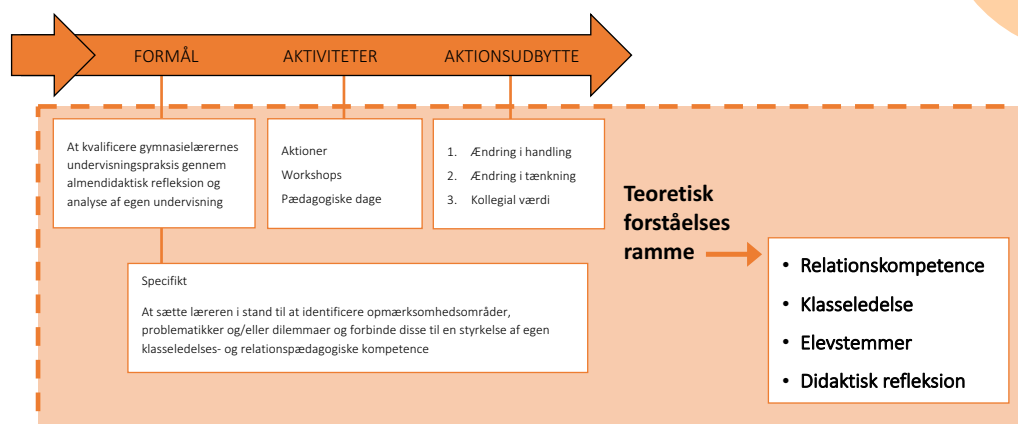
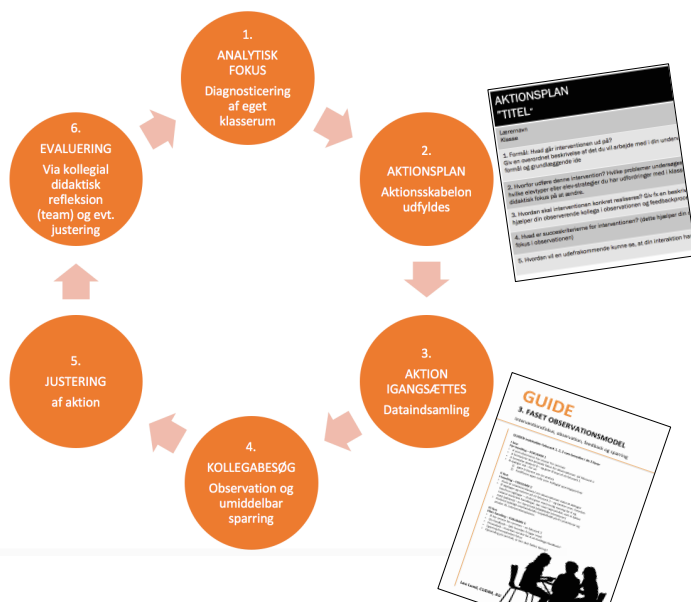
DATAKILDE	PERIODE	ANTAL PERSONER/KILDER
Lærernes indledende motivationsbreve	2014	N=14
Lærernes ugentlige skriftlige refleksioner over deres 1. og 2. aktion i klasserne	2014/2015	N=32
Fokusgruppeinterview – midtvejsevaluering STX-skole	E2015	8
Fokusgruppeinterview – midtvejsevaluering HHX-skole	E2015	8
Feltnoter – observationer af klasserumsundervisning	F2016	N=16
Lærernes aktionsplaner i form af skriftligt udfyldte aktionsskabeloner	E2015 / F2016	N=32
Afsluttende semistrukturerede interview med hver enkelt lærer	F2016	N=16
Lærernes kapitler i projektets lærererfaringsbog (Lund & Boie, 2017).	E2016	N=14 kapitler
Elevernes skriftlige levede erfaringsbeskrivelser (elevstemmer)	F2015	N=84
Semistrukturerede interviews med elever fra de deltagende læreres klasser	F2015	N=12

Projektets elementer på skolerne AKTIONER, WORKSHOPS, PÆDAGOGISKE DAGE

Periode	TEMAER
Efterår 2014	– At arbejde med lærerens egen forståelse af egen læreradfærd i forhold til MITB-modellen og QTI – At etablere et godt læringsrum via møblernes placering i rummet – det fysiske klasserum
Efterår 2015	– At lede rummet særligt i forholdt til styringsaksen – struktur og start på timen
Efterår 2015	– Erfaringsopsamling og dialog om processen
Efterår 2015	– Indsigt i den interpersonelle læreradfærdsmodel (MITB). Oplæg v. professor Theo Wubbels
Vinter 2015	– Fokusgruppeinterview med alle lærere foregik som sparring og erfaringsdeling på tværs af skoler og med henblik på videre forløb
Vinter 2015	– Erfaringsopsummering med info om midtvejsevalueringen samt dialog om videre proces – Øvelser i observationstilgange – Videoanalyser af andres klasserumsoptagelser
Vinter 2016	– At lytte til elevernes stemmer særligt i forhold til nærhedsaksen – observation af klasserum

Aktionslæringens cirkulære faser i ROK-projektet

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET



ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Projektets pædagogiske forståelsesramme

ROK
RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Teoretisk
forståelses
ramme

- Relationskompetence
- Klasseledelse
- Elevstemmer
- Didaktisk refleksion

• Relationskompetence og Klasseledelse

- MITB: Tim Mainhard
- QTI: Rolf L. Lund
- Elevstemmer: Mette Boie

• Didaktisk refleksion: Lea Lund



CENTER FOR UNDERVISNINGSDUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

HANDELSGYMNASIET
SKIVE



midt
regionmidtjylland

Projektets pædagogiske forståelsesramme

Didaktisk refleksion

Lærerprofessionens tre kompetenceniveauer

Tredje kompetenceniveau – K3

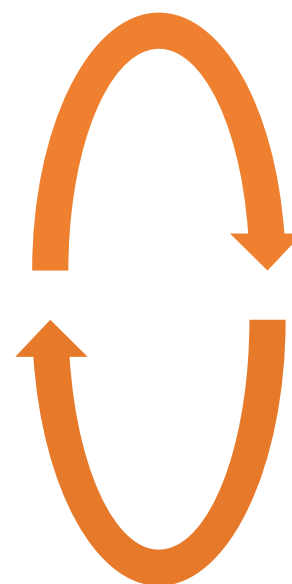
- Meta-refleksioner over skole og undervisning.
- Fokus på at kommunikere om teori og empiri om undervisning og selv udvikle didaktisk teori.
- Udføre kritiske analyser af læreplanens mål, indhold, metode og dens konsistens, dens forankring i virkeligheden og dens mulighed for at blive realiseret.

Andet kompetenceniveau – K2

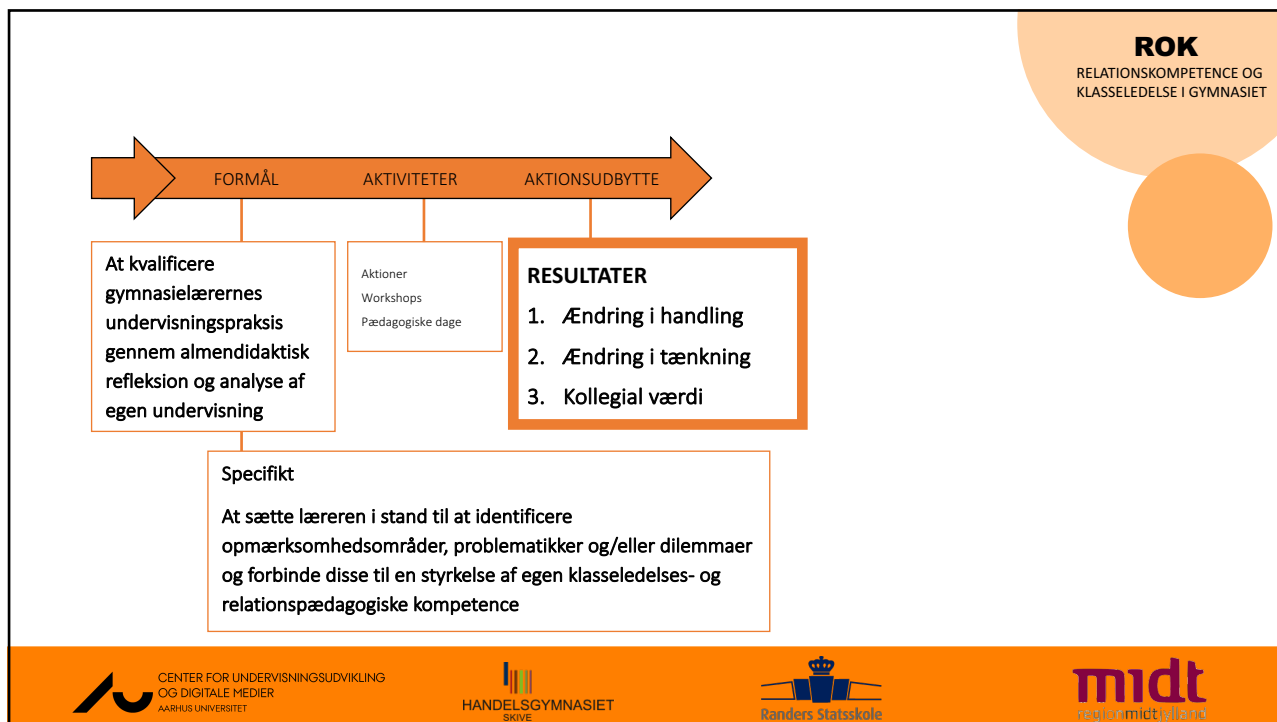
- Undervisningens planlægning.
- Fokus på at konstruere undervisningsprogrammer. Læreren arbejder med at realisere læreplanens muligheder i praksis
- Det vil sige på et niveau uden for klasserummet.

Første kompetenceniveau – K1

- Undervisningens aktivitet.
- Fokus på at gennemføre undervisning.
- Her er lærerens situation præget af handlingstvung.



Figur 3 – L. Lunds illustration af E.L. Dales tre kompetenceniveauer (Dale 1999; 1998)



Resultater
Ændring i handling
1

- ❖ **At etablere et godt læringsrum via møblernes placering i rummet – det fysiske klasserum**
 - At fokusere systematisk på rummets indretning og elevernes placeringer og grupperinger for at styre elevernes opmærksomhed hen mod undervisningen – *det fysiske rums muligheder*.
- ❖ **At lede rummet i forhold til styringsaksen – struktur og start på timen**
 - At etablere klasseregler og rammer for undervisningsrummets start, fx timens start, faste ritualer, rammer for PC-brug, small-talk og øjenkontakt – *Rutiner og regler i rummet for at sikre et fagligt koncentreret fokus*.
 - At fokusere på rummets indretning og elevernes placeringer og grupperinger for at styre elevernes opmærksomhed hen mod undervisningen – *det fysiske rums muligheder*.
 - At undgå at skælde ud men dyrke dialogen – *styring på en human facon*.
 - At fremme myndighed gennem medbestemmelse – *et pædagogisk dilemma*.
 - At sætte klare rammer for timens start – *undervisningsfokusering*.
 - At sætte tydelige rammer for hvad der er tilladt og ikke tilladt – *regelsætning*.
- ❖ **At lytte til elevernes stemmer særligt i forhold til nærhedsaksen – observation af klasserum**
 - At have øjenkontakt og vise at man gerne vil eleven – *imødekommenhed*.
 - At lytte opmærksomt og ægte på eleven – *autencitet og anerkendelse*.
 - At small-talk om ikke-faglige emner med alle elever – *personlig relation*.
 - At lave sjov og joke med eleverne – *hyggelig atmosfære*.
 - At have indgående kendskab til eleverne – *det hele menneske*.
 - At være sig selv og give noget af sig selv som lærer – *det personlige element*.
 - At skabe et trygt klasse miljø via fokus på eleverne gennem aktioner og observationer - *elevværen og elevrelationer*.

Resultater

Ændring i
handling

1

STX-lærer01:

"... Jeg tror, jeg er blevet mere pædagogisk, forhåbentligt"

Int: Pædagogisk hvordan?

" ... Jeg har været skrappe. Nu har jeg nok fået et mere rummeligt blik på, hvorfor elever ikke altid bare gør, som man siger eller ikke bare er stille. Jeg har jo fået en pædagogisk og didaktisk indsigt i, hvordan det er, at mennesker de tænker. Og altså at det kan være nogle forklaringer på. Jeg er stadigvæk lige konsekvent, men mindre skrap. Jeg tæller lige til ti, og jeg tænker over, det kan jo faktisk godt være, han larmer af en årsag. I stedet for bare at sige: "Ti stille" med det samme. Jeg synes, jeg har fået en dybere forståelse for elevers adfærd, de unges adfærd, og der kan være en forklaring på det, som man lige skal tænke ind, inden man blæser sig op" (L01).

Baggrundsrapporten s. 83

Resultater

Ændring i
tænkning

2

❖ **Nyt praksisperspektiv**

På deres elever og på deres egen praksis, deres styringsgrad og nærhedsfokus i undervisningen.

❖ **Bevidsthed via observation**

Når lærere udsættes for at skulle observere og at blive observeret dels af kollegaer og dels af forsker, så opnår de en ny bevidsthed (K3) om undervisningsniveauet dels deres egen praksis og i særdeleshed deres blik på eleverne.

❖ **Nyt perspektiv på eleverne**

Får øje for elevernes behov og forudsætninger, ved aktivt at lytte til hvem eleverne er.

HHX-lærer16:

"... jeg tænker man skal styre klassen. Jeg er virkeligt i et dilemma lige nu med at være den loose guy, som de har det godt med og kommer og fortæller ting kontra at styre klassen med hård hånd og sådan noget, hvornår skal jeg styre hårdt? Altså, der går jeg stadig i et dilemma omkring, hvordan er det egentligt jeg tackler de forskellige situationer."

Int: Er det et genkendeligt dilemma, som du også har haft tidligere eller er det blevet anderledes?

" ... det er noget jeg altid har tænkt over, men altså jeg er nok blevet endnu mere opmærksom på, hvordan det er, jeg fremstår i forhold til eleverne. Og jeg bevæger mig mere og mere over i faktisk – kan jeg mærke på mig selv – at jeg ikke gider skælde ud i min klasse. Jeg gider simpelthen ikke være sur og skælde særligt meget ud. Og den retning bevæger jeg mig i samtidig med, at jeg er meget opmærksom på, at jeg skal passe på ikke at miste kontrollen, styringen i klassen" (L16).

Baggrundsrapporten s. 83

Resultater

Ændring i
tænkning

2

❖ At lære sammen

Det kollegiale niveau udgør et underliggende element i form af hele aktionslæringstilgangen, hvor lærerteamet igangsætter aktioner fælles i fælles klasser.

❖ Værdifuldt at se andres praksis

Den kollegiale dimension i at observere sin kollega og at blive observeret, giver lærerne et indblik i andres praksis og giver en refleksion på K3-niveauet om undervisning generelt.

❖ Systematik, rammer og tid

Skal prioriteres og når det er på plads, er der rum for refleksion og udvikling på K3.

Resultater

Kollegial
værdi

3

Resultater

Kollegial
værdi

3

"... noget af det jeg synes har været udbytterigt. Vi kommer til at reflektere over, hvad det egentlig er, vi gør. Vi har måske også fået et didaktisk og pædagogisk sprog for hvad det er, vi gør..."

Fokusgruppeinterview nov. 2015

"... det jeg har fået mest ud af, er samarbejdet med min teammakker og med eleverne om, hvordan vi gør i undervisningen. Det har synliggjort de strømninger, der er mellem eleverne; hvad sker der egentlig i timen og efter timen og før timen. Og der er det meget bedre med to sæt øjne end et sæt øjne, fordi vi jo var tvunget til at skulle finde på de her aktioner, på den måde er vores teamarbejde som klassens teamlærere, blevet meget mere fokuseret og godt. Jeg kender denne her klasse meget bedre end nogle andre klasser, jeg har været teamlærer for, fordi vi har været så fokuseret på; hvem er de, og hvad er det, de skal have for, at vi kan skabe en eller anden effekt"

Fokusgruppeinterview nov. 2015 – midtvejsevaluering - STX

"Jeg synes egentligt, at jeg får mere ud af, at sidde bagerst i klassen end at have en til at observere mig, fordi så ser jeg tingene fra den anden side og der kan jeg sidde og se, okay, min kollega gør sådan og sådan. Hvilken effekt har det på eleverne? Og altså forskellige måder han [kollega] prøver at gøre tingene på, så kan jeg sidde og se, at det fungerer og det fungerer knap så godt og det der, det kunne jeg egentligt godt kopiere, fordi det var egentligt smart, det han gjorde der osv. Så jeg blev inspireret, vil jeg sige, af at være inde og se mine kollegaers undervisning, og så kan man godt give hinanden konstruktiv feedback" (L16)

Anbefalinger

Glæd jer til dagens oplæg.

Samt det sidste afrundende oplæg, hvor vi kommer med anbefalinger fra projektet.

ROK

RELATIONSKOMPETENCE OG
KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Parvis summe øvelse

- Når I lytter til eleverne. Hvad lytter I så efter?

Hvis du ikke er lærer så beskriv, hvad du mener, en lærer bør lytte efter.

Fx:

- Jeg lytter efter hvad Jakob ved.
- Jeg lytter efter hvem Jakob er.
- Jeg lytter efter hvad Jakob kan.

- Tal med din sidemand/sidekvinde.
- Rejs jer gerne op mens I samtaler.



CENTER FOR UNDERVISNINGSDUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET



HANDELSGYMNASIET
SKIVE



midt
regionmidtjylland